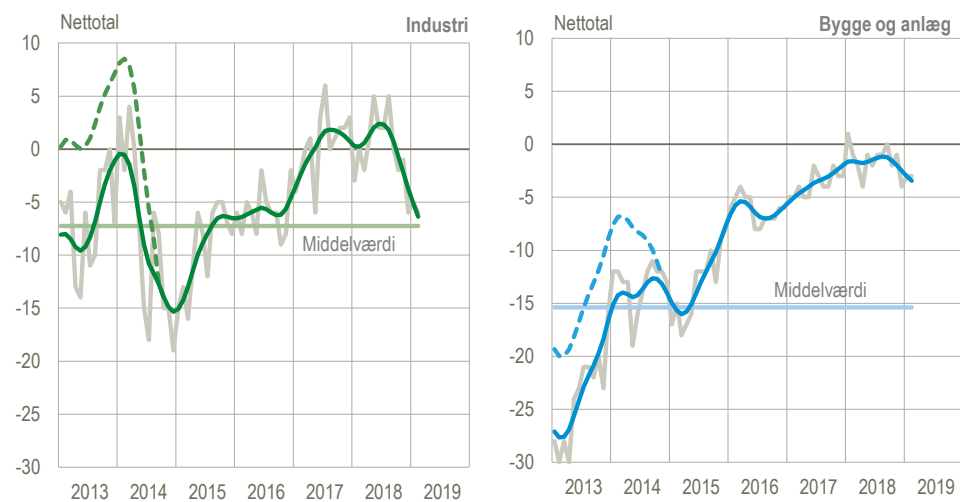

Nedadgående forventninger i erhvervene

Industriens konjunkturindikator er faldet brat det seneste halve år, i februar dog kun til minus 6 fra minus 5 i januar. Byggeriets indikator holder sig uændret på minus 3. I graferne for industri, bygge og anlæg samt for detailhandel lanceres *brudkorrigerede* sammensatte konjunkturindikatorer. Læs mere i denne udgivelse, som også beskriver offentliggørelse af *flere sæsonkorrigerede indikatorer* og *omlægning af tillidsindikatoren*, der igen i februar falder.

Sammensat konjunkturindikator for industri samt bygge og anlæg, brud- og sæsonkorrigeret

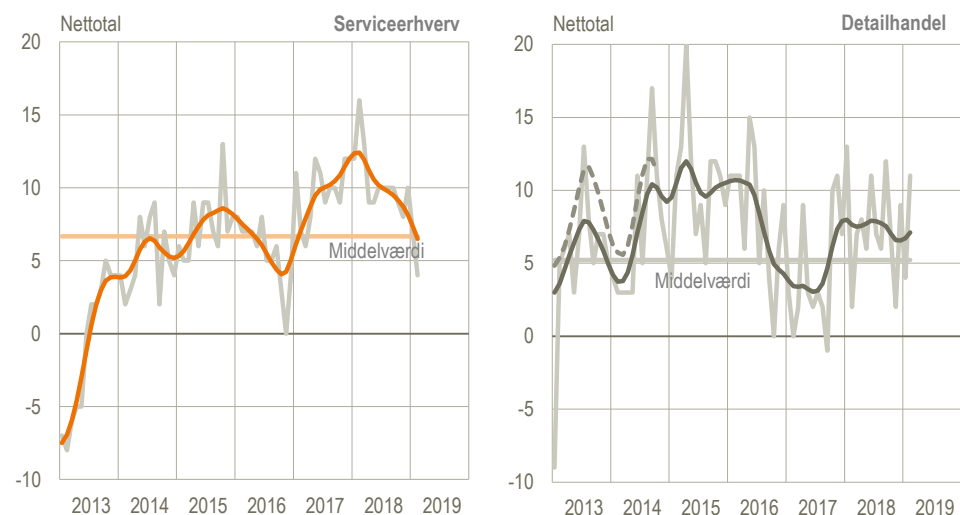

Anm.: Månedlige brudkorrigerede værdier vises med lys grå og i udglattet form med farve. Stiplet kurve viser originale data før brudkorrektion (pr. juli 2014 for industri og pr. august 2014 for bygge og anlæg). Middelværdien er beregnet fra 2005 og frem.

Serviceerhverv falder, mens detailhandlen stiger

Serviceerhvervenes konjunkturindikator falder fra 7 i januar til 4 i februar. Detailhandlens konjunkturindikator stiger fra 4 til 11.

Sammensat konjunkturindikator for serviceerhverv og detailhandel, brud- og sæsonkorrigeret

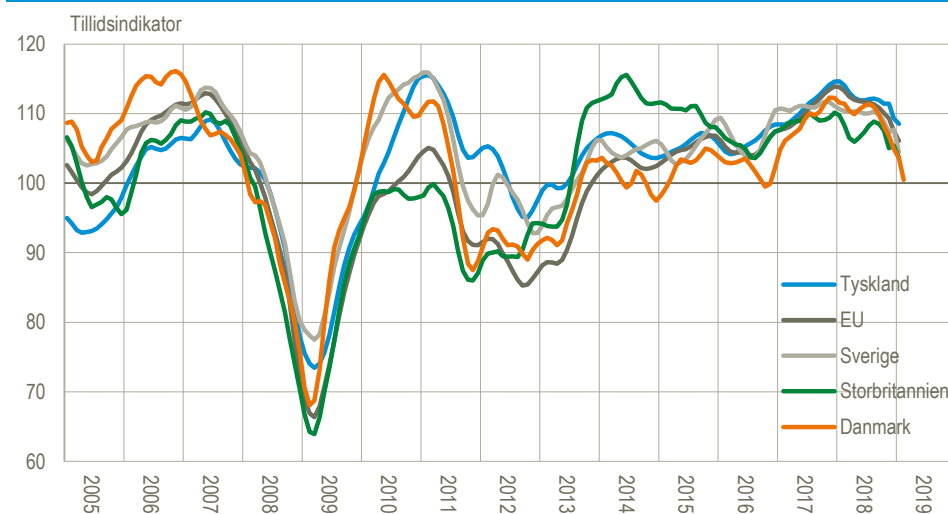
Anm.: Brudkorrigerede værdier vises med lys grå og i udglattet form med farve. Stiplet kurve viser originale data før brudkorrektion (pr. august 2014). Middelværdien er beregnet fra maj 2011 og frem. Der er ikke brud i indikatoren for Serviceerhverv.

Markant nedadgående tendens i Danmarks og Europas tillidsindikatorer

Den danske tillidsindikator er siden juli sidste år faldet fra 112 til 100 i januar i år. Tillidsindikatoren er en sammenfatning af basisindikatorer fra de fire erhverv samt forbrugerforventningerne. Faldet fra 104 i januar til 100 i februar skyldes fald i forbrugerforventningerne, serviceerhvervene og industrien, mens detailhandel er steget og byggeriet ligger uændret. Nedenfor er beskrevet ny beregningsmetode for tillidsindikatoren.

I forhold til Tyskland, Storbritannien, Sverige og EU som helhed, er Danmark faldet noget mere markant det seneste halve år, men der er samme udviklingsretning, nemlig nedad. Januar-tal for EU-landene offentliggøres dags dato omkring kl. 11 i [tillidsindikator](#) hos Danmarks Statistik citeret fra Economic Sentiment Indicators hos [EU-kommissionen](#).

Tillidsindikator. Konjunkturudvikling i Danmark og europæiske samhandelslande, sæsonkorrigeret

Anm.: Tillidsindikatoren er baseret på de fire erhvervsgrøne industri, byggeri, serviceerhverv og detailhandel samt forbrugerforventningerne. Data er udglattede, dog ikke for de seneste tre måneder. Kurverne bevæger sig i et standardiseret interval, typisk mellem 80 og 120, med 100 som indekssværdi. For seneste måned er kun tallet for Danmark pt. tilgængeligt.

Særlige forhold ved denne offentliggørelse

Tillidsindikatoren er omlagt fra og med denne måned

Tillidsindikatoren er fra og med denne måned beregnet efter samme metode som anvendes af EU til at beregne Economic Sentiment Indicator (ESI), dog baseret på egne sæson- og brudkorrigerede serier. Omlægningen betyder, at indikatoren præsenteres med 100 som indekssværdi. Læs videre i [Tillidsindikator – metodebeskrivelse og analyse](#).

Nye sæsonkorrigerede serier i Statistikbanken

Fra denne måned offentliggøres flere af konjunkturbarometrenes indikatorer i sæsonkorrigerede forløb. På den måde kan udviklingen fra måned til måned aflæses som den egentlige konjunkturudvikling. Hidtil er der kun offentliggjort sæsonkorrigerede udgaver af de indikatorer, der indgår i de sammensatte konjunkturindikatorer.

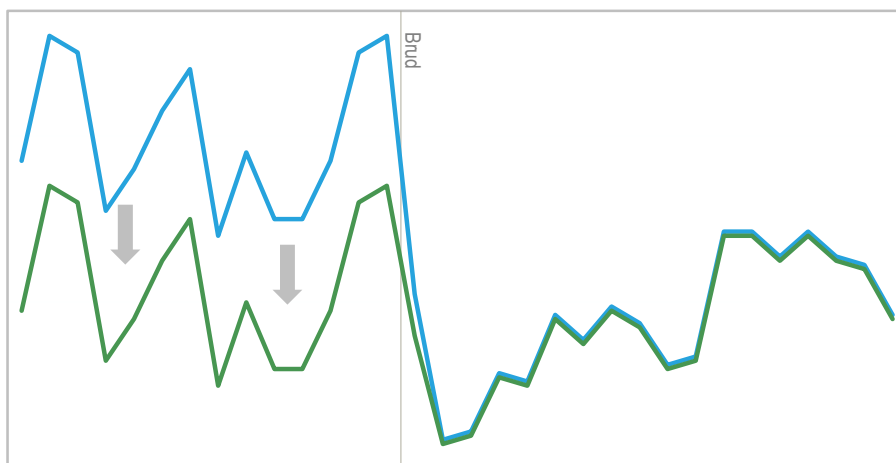
Indikatorer på samlet erhvervsniveau (industri, bygge og anlæg, serviceerhverv og detailhandel) og på visse overordnede branchegrupper er undersøgt for sæsonmønstre og korrigeret herfor, hvis det er til stede. Et sæsonmønster vil sige, at indikatoren viser regelmæssigt udsving fra år til år. Det er fx meget tydeligt inden for byggeriet, der dykker i vintermånederne. De sæsonkorrigerede tabeller er offentliggjort i [Statistikbanken](#) i separate afdelinger under de enkelte erhvervs konjunkturindikatorer, hvor også de brudkorrigerede serier, som omtales i det følgende, findes.

Brudkorrektion pr 2014

I bestræbelserne på at harmonisere spørgsmålene i de danske konjunkturbarometre med EU's anbefalinger, blev de tre svarmuligheder på spørgsmål om ordrebeholdning og lagerbeholdning ændret i juli 2014 (industri) og august 2014 (detailhandel og bygge og anlæg). Spørgsmål om ordrebeholdning blev ændret fra svar af typen *mindre end normal*, *normal* eller *større end normal* til *ikke tilstrækkelig*, *tilstrækkelig* eller *mere end tilstrækkelig*. Tilsvarende blev spørgsmål om lagerbeholdning ændret til *for lille*, *passende* og *for stor*. Hensigten er, at det skal fremgå tydeligere af spørgsmålet, om virksomhederne oplever udviklingen negativt eller positivt.

I 2014 undersøgte Danmarks Statistik, om der var sket et brud på grund af de ændrede svarmuligheder. Da der i samme periode skete markante "naturlige" ændringer i konjunkturindikatorerne, var det ikke muligt at fastslå, hvad der var almindelig udvikling, og hvad der kunne skyldes ændringer i svarmulighederne. Med længere tidsserie er der nu foretaget en korrektion af indikatorerne ved hjælp af en ARIMA-model.

Brudkorrektion, principskitse: serien før bruddet hæves eller sænkes med korrektionskoefficienten

Brudkorrektionsmetode

Når brudkorrektionen udføres sker det med en grundantagelse om, at der er sket et niveauskifte i tidsserierne på brudtidspunktet, og at dette niveauskifte har holdt sig konstant derefter. Brudkorrektionerne er konkret foretaget ved at hæve eller sænke tidsserien *før* bruddet, så udviklingen fra brudmåneden i 2014 og frem er uændret. De brudkorrigerede serier, som Danmarks Statistik tilbyder, er behæftet med usikkerhed. Læs mere om metoden i dokumentet [Brudkorrektion af konjunkturbarometrene pr 2014](#). De brudkorrigerede serier findes i [Statistikbanken](#) side om side med det nye udvalg af *sæsonkorrigerede* indikatorer.

Formålet med brudkorrektionen er først og fremmest, at man ved analyse af længere tidsserierne, der måske går tilbage til før 2008-krisen, får et bedre indtryk af niveauerne. Det skal understreges, at original data både før og efter bruddet er ligeværdige og korrekte i forhold til de givne spørgeskemaer. Vigtigt er det, at udviklingen fra måned til måned, fra kvartal til kvartal, altså retningerne, som der er fokus på i disse kvalitative konjunkturbarometre, er uændrede, når man lige ser bort fra selve brudtidspunktet.

Sammensat konjunkturindikator og komponenter. Sæsonkorrigerede tal er angivet med: (sk.), brudkorrigerede tal er angivet med (bk.)

		2018		2018			2019	
		Feb.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.
Industri	Sammensat (bk, sk.)	0	0	-2	-1	-6	-5	-6
	Produktionsforventning (sk.)	21	22	20	28	18	18	16
	Ordrebeholdning (bk.)	-15	-11	-17	-17	-20	-19	-17
	Færdigvarelagre (bk.)	6	12	9	14	16	15	17
Bygge og anlæg	Sammensat (bk., sk.)	-1	0	-2	-1	-4	-3	-3
	Beskæftigelsesforventning (sk.)	10	12	9	13	10	9	7
	Ordrebeholdning (bk, sk.)	-12	-12	-13	-14	-17	-14	-12
Serviceerhverv	Sammensat (sk.)	16	10	9	8	10	7	4
	Faktisk omsætning (sk.)	19	11	10	11	11	9	4
	Forventet omsætning (sk.)	22	12	12	9	10	7	5
	Faktisk forretningssituation	0	0	0	0	0	0	0
Detailhandel	Sammensat (bk., sk.)	2	12	7	2	9	4	11
	Faktisk omsætning (sk.)	8	22	10	9	13	-2	19
	Forventet omsætning (sk.)	10	25	25	24	26	24	29
	Lagerbeholdning (bk., sk.)	11	12	14	27	12	10	14

Anm.: De sammensatte konjunkturindikatorer er beregnet som simpelt gennemsnit af de to eller tre underindikatorer. Lagerbeholdninger regnes med omvendt fortegn i den sammensatte konjunkturindikator, idet for store lagre anses som ugunstig. Hvis indikatorene, der indgår, er brud- og/eller sæsonkorrigerede vælges disse.

Mere information: Konjunkturbarometrene er udarbejdet i partnerskab med EU-Kommissionen og offentliggøres mere detaljeret på www.statistikbanken.dk/2459 i Statistikbanken. Tilsvarende europæiske data findes hos Directorate General for Economic and Financial Affairs i [DG ECFINs database](#).

Læs mere om forskellige konjunkturindikatorer og se seneste nøgletal på www.dst.dk/konjunkturdata.

Kilder og metoder: Metoden er beskrevet i [statistikdokumentationerne](#) for de respektive konjunkturbarometre. Kun tidsserier, der udviser en klar sæson-effekt, er korrigeret for sæsonudsving. Tallene er indsamlet mellem den 25. i måneden før og den 21. i den aktuelle måned. **Nettotal** udtrykker forskellen mellem procentandelene af virksomheder, vægtet efter beskæftigelse, der har angivet hhv. positive og negative forventninger.

Næste offentliggørelse: *Konjunkturbarometer for erhvervene, marts 2019* udkommer 28. marts 2019.

Henvendelse: Erik Slentø, tlf. 39 17 30 88, esl@dst.dk
Bo Eriksen, tlf. 39 17 35 52, bhe@dst.dk